

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Indictio, Acta & Decreta Synodi Diöcesanæ Paderbornensis

Diözese <Paderborn>

Nevhvsii, [1688]

Tit. IV. De Sacramento SS. Eucharistiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36013

TITULUS IV.

De Sacramento SS. Eucharistiæ.

I.

Cùm Eucharistia sit præcipuum ac maximum Dei donum & longè sacratissimum Sacramentum, quo nihil habet Ecclesia dignius, admirabilius & salubrius, ipsum omnis boni ac gratiæ fontem & auctorem continens, dolendum sanè est, multorum sanctæ Religionis Catholicæ adversariorum impia studia conatusque in oppugnationem hujus divinissimi Sacramenti converti, multorum item & maximè malorum Sacerdotum impuritate ac vitâ malâ, divinum hoc Sacramentum horrendum in modum profanari atque contemni, ut mirandum non sit, si Deus meritò hinc offensus gravissimas in populum calamitates immittat. Cui utriusque malo occurrere cupientes seriò Pastoribus ac quibuscunque Concionatoribus & divini verbi præconibus commendamus, ut quæ de astruendâ hujus Sacramenti veritate, transubstantiatione, adoratione, sumptione, oblatione &c. Sancta Synodus Tridentina post SS. PP. & DD. testimonia definiuit, populo diligenter proponant atque explicent.

2. In singulis Ecclesijs Parochialibus plures Hostiæ sacræ ad usum ægrotorum continuò afferrentur & quidem sub serâ & in loco honesto ac decenti vasculo.

3. Frequenter pro loci humiditate vel siccitate species sacramentales renoventur.

4. Hostiæ consecrandæ sint recentes & integræ, sed non plures præsertim in Paschate vel alijs solemnioribus festis, quando populus communicare solet, consecrentur, quàm quot Pastor aut alius Ecclesiæ Rector animarum curam habens pro ægrotantium aliorumque communicantium numero circiter esse necessarias judicaverit.

5. Sacrosancta Eucharistia nec adorationis causâ, nec in gratiam infirmorum seruetur alibi, quàm in loco sacro in Ecclesijs nimirum Parochialibus vel alijs, quibus animarum cura annexa est.

6. Tabernaculum venerabilis Sacramenti ubi nondum est, sollicitus sit Pastor, ut id conficiatur, quod fiat vel in medio Altaris, vel in pariete juxtâ Altare extrinsecus decorè depictum, ejusque ostiolum aliquâ cortinulâ sit tectum, intrinsecus autem panno colorato tabernaculum sit circum vestitum, ac circumquaque firmum & tutò clausum, sub ipso duntaxat venerabilis Sacramenti vase candido semper corporali stratum. Tabernaculum quoque in quo sanctissimum Christi Corpus in Ecclesijs deponitur & custoditur, sit firmum, clave obseratum, & juxtâ cujusque Ecclesiæ facultates intus & foris decenter exornatum, atque à sacri Chriſmatis sanctorumque Oleorum vasculis Sanctorum quoque Reliquijs & ab omni aliâ re vacuum.

7. In quâlibet Parochia ut minimùm sint duo vascula, in quibus sacræ Hostiæ conseruentur, unum quod veteri vocabulo Ecclesiastico Ciborium vocamus, in quo reponantur sacræ Hostiæ communicantibus distribuendæ, quo etiam uti licebit, dum venerabile Sacramentum ad infirmos deferitur. Alterum verò vasculum sit Hierotheca perlucida, quam vulgò Monstrantiam appellant; cujus usus sit venerabili Sacramento deferendo in publicis Processionibus, vel cultûs & adorationis causâ proponendo super Altare, quæ hierotheca idcirco inter columnellas ita Chryſtallo transparenti circumdetur, ut sacra Hostia perspici possit. In ipso tabernaculo recludantur dictæ pixides duæ, easque oportet esse aureas vel argenteas, vel minimùm propter Ecclesiæ paupertatem, vel direptionum pericula stanneas mundas, & nitidas, nullo modo verò ligneas, testaceas, vitreas ob periculum fractionis, non lapideas ob humiditatem & gravitatem, nec æneas vel cupreas ob æruginem quam pariunt, quæ vomitum provocat: Omnia vasa sacra, quæ ad ostensionem, deportationem, vel custodiam SS. Eucharistiæ serviunt, ut sunt Monstrantiæ, Ciboria, pixides, calices & quæcunque alia vascula, si argentea, aurea vel inaurata sint, quotannis minimùm bis circa festum Paschæ ac S. Michaëlis intus & foris mundentur, & splendori suo restituantur: si propter Ecclesiæ paupertatem vel direptionum pericula fuerint stannea singulis saltem mensibus diligentissimè defricentur.

8. Cla-

8. Clavis illius tabernaculi nunquam in ejus ostiolo, Altari, aut loco vicino vel Sacrario relinquatur, neque ulli unquam Laico vel Ædituo, vel ulli etiam in Monasterijs moniali credatur, sed in Ecclesijs Parochialibus solus Parochus vel alius Sacerdos cum ipsius licentiâ, in alijs autem Ecclesijs tam sæcularium quàm Regularium Sacerdos ab earum Ecclesiarum Superiore speciatim deputatus clavem illam, idque sub gravi arbitrariâ pœnâ, custodiat, diligentissimequè curet, ut illud semper clausum sit, ne ulla unquam Sacramento huic injuria fiat. Si quis ipsius sacre Eucharistiæ Custos eam incautiùs servârit, per tres menses juxtâ Canonicas sanctiones ab Officio suspendatur, & si per ejus incuriam aut negligentiam aliquid nefandum contigerit, seu gravior Sacrosancto huic Sacramento irrogata fuerit injuria, pro modo culpæ graviori etiam in eum pœnâ animadvertatur.

9. Ubicunq; locus ab hostibus ac prædonibus est tutus, & facultates Ecclesiæ ferunt, continuo tam de nocte quàm de die ante Tabernaculum sanctissimæ Eucharistiæ lumen ardeat, alibi ubi nimia paupertas aliud non sinit, saltem sub Officio divino ob Reverentiam tanti Sacramenti, & ut significetur præsentem esse eum, qui lucem habitat inaccessibilem, quique mentium nostrarum tenebras illustrat; ardeatque sumptibus fabricæ, vel alterius qui ad hoc obligatur; quod ut non negligatur, Parochos ac Sacristanos seu ædituos ad hujusmodi incuriam & luminarium defectus, ubicunq; fuerint, corrigendos aut nobis vel nostro Vicario quamprimùm denunciandos adhortamur. Foundationes etiam in eum usum relicte strictè impleantur.

10. Porrò cum sicut corpus panis ciboque, sic anima spiritali alimento sæpius sit reficienda, diligenter excitent Subditos & Auditores suos Parochi & verbi Dei præcones ad debitum tanti Sacramenti cultum & frequentem ejus usum: iisdemque crebrò exponant & maximè festis celebrioribus, quando populus communicare solet, quanta sit ipsius Eucharistiæ excellentia, quàm admirabiles effectus in ritè dispositis pariat, quantâ proinde animi Religione, pietate & humili etiam corporis habitu ad divinum hoc Epulum (in quo omnis spiritalis dulcedo quasi in suo fonte gustatur) sit accedendum. Non desinant etiam Pastores & Concionatores sæpius adhortari parentes sub concionibus & aliàs, ut liberos, postquam ejus ætatis & judicij fuerint, ut possint Sacrosanctum Corpus Domini discernere, ad ejus participationem inducant, & Ecclesiæ offerant, ut hoc cœlesti cibo pasti omnium bonorum operum & meritorum capiant incrementa; interim tamen Pastores & reliqui curam animarum habentes advigilent, ut neminem ad illud admittant, quin certò sciant eum vel saltem prima fidei rudimenta probè scire & quid in sacra Eucharistia contineatur, intelligere. Sæpius quoque populum admoneant, quod nullus sibi peccati mortalis conscius, licet sibi contritus videatur, absque præmissâ Confessione sacrosanctum Corpus Christi possit sumere, nisi in periculo mortis, cum æger non potest confiteri, vel abest copia Confessarij.

11. Inculcent similiter omnibus, quod teneantur naturali Jejunio servato accedere ad hoc Sacramentum, ita ut saltem à media nocte nihil omninò ne quidem per modum medicinæ comederint aut biberint, ac ut utroque genu flexo Sacramentum istud humiliter adorent, reverenter suscipiant, neque eo sumpto statim ab Ecclesia discedant, aut colloquantur, aut vocalibus precibus occupentur, ne sacra Hostia vel aliqua ejus particula incautè ex ore decidat, sed aliquantisper, quâ par est pietate, mente orent, ac tacitè Deo pro tam singulari beneficio nec non pro sanctissima Passione Domini, ad cujus memoriam refricandam hoc Mysterium est institutum & sumitur, gratias agant.

12. Adhæc mandamus Pastoribus & eorum vices tenentibus, ne sacrosanctam Eucharistiam administrent publicis peccatoribus, aut concubinarijs publicis, antequam concubinas suas dimiserint, meretricibus, usurarijs publicis, nisi usuris renunciaverint, & injusta lucra restituerint, aut de ijs restituendis cautionem dederint; palàm inimicitias exercentibus, nisi re ipsâ pacem composuerint, vel sese ad reconciliationem debitè obtulerint: Phreneticis seu amentibus perpetuis, dum rationis usu carent, aut à pietatis sensu sunt alieni, non licet hoc dare Sacramentum; licebit tamen, quando lucida habentes intervalla sui que facti compotes piè & religiosè illud sumere desiderant.

13. Peccatores verò occultos, si occultè petant, & eos emendatos Parochus non agnoverit, repellat: non autem si publicè se ingerant & sine offendiculo nequeant præteriri.

14. Eandem

14. Eandem etiam de Energumenis rationem haberi volumus, quibus, si piâ animi præparatione se dignos eâ fecerint, nequaquam sacra Eucharistia est neganda, tum ut ejus virtute muniatur ab incurfu dæmonum, quo infestantur, tum ut purgentur.

15. Damnatis ad mortem de peccatis ritè confessis & contritis negari non debet Eucharistia, sed tamen danda ante diem supplicij, si commodè fieri possit, ne aliquid præter Reverentiâ tanti Sacramenti contingat.

16. Quilibet annos discretionis habens communicare debet, ut minimùm in Paschate in Ecclesia sua Parochiali. Incipit autem Pascha ad hunc effectum in Dominica Palmarum, & durat usque, ad Dominicam in Albis inclusivè. Qui huic mandato Ecclesiæ non obedierint, vel in Paschate à Parochia abfuerint, & reversi intrâ octo dies non docuerint se alibi in Paschate communicasse, in Synodali visitatione denunciarentur, ut nisi legitimam excusationem attulerint, & vivi ab ingressu Ecclesiæ arceantur & mortuis Ecclesiastica denegetur sepultura. Ad hæc cum oporteat in Parochia quemque sua in Paschate ad sacram Synaxin accedere, non satisfaciunt communicantes in alijs Ecclesijs quorumcunque etiam Ordinum privilegiatorum, quod in Dominica Passionis in Parocchij publicent Pastores unâ cum decreto Concilij Lateranensis de Communione in Paschate faciendâ. Ut igitur hoc salutare Concilij decretum inviolatè servetur, quivis Parochus nomina & cognomina suorum Parochianorum in libro statûs animarum habeat descripta.

17. Pastores & quicumque alij Sacerdotes venerabile Corporis Christi Sacramentum ad ægrotos aut alios nunquam perferant, nisi decenter & reverenter ornati stolâ & superpelliceo, & custos superpelliceo indutus lumen & campanulam sonantem præferat, quo populus sui moneatur officij, tum ergâ Sacramentum, tum ergâ laborantem infirmum, idque observetur, etiam si infirmus frequentius in ægitudine sua viati cum salutis sibi deferri petat. Quoties autem Sacerdos ad ministrandum ægrotis Sacramentum accersitur, semper duo ad minimum ex ipsius ægroti vicinis presbyterum cum custode à Templo ad ægrotum usque detectis capitibus & cum maturitate deducant, & inde ad Ecclesiam reducant. Monentur verò omnes constituti in via, quâ Sacerdos cum venerabili Sacramento transit, ut summum illi honorem exhibeant, & sivè equo, sivè curru vehantur, religiosè descendant, & tam, diu flexis genibus permaneant, quoad Sacerdos cum venerabili Sacramento transierit, quod multam huic sanctissimo Sacramento conciliat reverentiam, idque nullius dignitatem dedecere, sed pro fidei suæ devotione ac professione verè gloriosum ac Christianum esse arbitrari omnes debent. Curetur verò diligenter ut in administratione huius Sacramenti ægrotantis cubiculum expurgatum decenterque sit compositum, mensa aliqua linteo mundo instrata, ac etiam Cruce, luminaribus, ac vasculo aquæ benedictæ instructa præparetur, in qua pixis cum venerabili Sacramento constitui possit, Parochi etiam Subditos suos sæpe hortentur, ut dum sanctissimum hoc Sacramentum ad ægrotum defertur, indeque ad Ecclesiam reportatur, frequentes illud ac devotè comitentur.

18. Viaticum sacratissimi corporis Domini ægrotantibus maturè, & sollicitè procurandum est, ne forrè contingat eos tanto bono Parochi incuriâ privatos decedere.

19. Infirmis, qui pietatis studio suâ in ægitudine communicant, danda est Eucharistia ante omnem cibum & potum, potest tamen viaticum brevi morituris dari non Jejunis, id tamen diligenter curandum est, ne ijs tribuatur à quibus ob phrenesin, assiduam tussim, frequentem vomitum, aliumque similem morbum aliquid indecori cum injuria tanti Sacramenti timeri potest.

20. Abusus, ut ad ægrotos deferatur venerabile Sacramentum sub tempus vespertinum, paulatim tollatur. Nunquam tamen Pastor tempore nocturno aut aliâs quantumvis importuno vocatus, cum id infirmi status postulat, ab officio faciendo sese excuset, gravissimè puniendus, cujus culpâ infirmus non munitus Sacramentis ex vita discesserit.

21. Nunquam unica duntaxat sed ut minimùm duæ semper sacræ Hostiæ ad ægrotum deferantur, & unicâ infirmo exhibitâ, altera ad Ecclesiam eodem honore & comitatu referatur, ne Parocho ad Ecclesiam redeunte inanem pixidem populus adoret. Et hæc quidem ordinatio plerumque observanda est ab omnibus, quod si tamen vel nimia loci distantia, vel itineris temporisve difficultas, vel aliâ justa causa, quò minus id præstari possit, circumspecto Parocho suaserit, tum eidem licebit eam sanctissimæ Eucharistiæ particulam solam deferre, quam æger percipiturus est, quo casu tamen inane vasculum seu pixidem occultè, silente campanulâ & sine lumine ad Ecclesiam referet.

22. Quod si longius aut difficilius iter obeundum sit, aut etiam equitandum, includatur pixis cum Sacramento bursæ decenti ad collum appensæ, & ita ad pectus alligatæ, ut neque decidere, neque è pixide Sacramentum excuti possit.

23. Inter eundem caveat, ne vanos oculos huc illucque conjiciat, aut fabuletur sed cautè reverenter & graviter incedat, cœlestemque illum, quem manibus gestat, Thesaurum fide portet & linguam mentemque precando exerceat.

T I T U L U S V.

De sacrificio Missæ.

I.

CONSTANS EST Ecclesiæ vera doctrina, quam semper tradidit & à suis ministris doceri vult, Eucharistiam simul & Sacrificium esse & Sacramentum, Sacrificium veræ laudis & gratiarum actionis, impetratorium ac propitiationis pro fidelibus vivis & defunctis : Sacramentum autem spiritualis alimonix, quo vitam nostram spiritualem tueri & conservare possimus : nec potuisse Salvatorem nostrum, quando seipsum in ara Crucis obtulit, illustrius ergà nos suam charitatem testatam facere, quàm cum nobis visibile Sacrificium reliquit, quo cruenti illius Sacrificij in ara Crucis semel immolati virtus & efficacia in nos derivaretur, cujusque memoria usque in finem sæculi quotidie summâ cum utilitate ab Ecclesia per totum terrarum orbem diffusa recoletur. Cumque fateri cogamur, nullum opus adeò sanctum ac divinum à fidelibus tractari posse, quàm hoc ipsum tremendum Mysterium, quo vivifica illa Hostia, quâ Deo patri reconciliati sumus, in Altari per Sacerdotes incruento modo quotidie offertur, satis etiam apparet, omnem operam & diligentiam in eo ponendam esse, ut quantâ maximâ fieri potest interiori cordis munditiâ & puritate, atque exteriori devotionis & pietatis apparatu ac specie illud ipsum peragatur.

2. Itaque imprimis innumeris, quæ ex irreverenti & indecenti sanctissimi Missæ Sacrificij celebratione proveniunt, malis, quantum in Domino possumus, maturè occurrere cupientes, omnibus modis interdiciamus, ne quis extraneus, vagus, ignotus, vel peregrinus in ulla Civitatis & Diœcesis nostræ Ecclesiâ sive sæculari, sive regulari ad celebrandam Missam, Sacramenta ministranda, aut etiam prædicandum verbum Dei admittatur, nisi prius exhibito Episcopi sui, à quo consecratus est, testimonio vel Superioris sui commendatitijs literis.

3. Cum Episcopi etiam ex sanctione Concilij Tridentini curare debeant, ne quis publicè criminofus Sacerdos aut sacro Altari ministrare, aut sacris interesse permittatur, injungimus omnibus Ecclesiarum Prælati, Superioribus & alijs universis animarum curam habentibus, regularibus ac sæcularibus, ut Episcopali auctoritate nostrâ publicos concubinos, usurarios, simoniacos, aliosque palàm excommunicatos, criminofos presbyteros ab Altaris Ministerio removeant, alioqui tam illi qui mortalis peccati publici rei celebrant, quàm qui in hoc connivent se verè à nobis punientur.

4. Ut inter septem planetas splendidissimum solis jubar, sic inter Ecclesiæ Sacramenta Sacrosancta Eucharistia eminent, quæ purissimum & lucidissimum justitiæ solem re ipsâ & per se præsentem comprehendit, quam non nisi tersâ & vitijs omnibus lethalibus expurgatâ conscientia licet percipere, idcirco divino & positivo jure præceptum est, ne quis peccati mortalis conficius, quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissâ sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere audeat, quod præceptum inviolatè à Laicis communionem sacrâ reficiendis, majorique ratione à Sacerdotibus sacrificantibus mandamus observari, quoties adest copia Confessarij, quod si urgente necessitate Sacerdos absque præviâ Confessione, excitatâ tamen prius contritione Missam celebrârit, eâ finitâ quamprimùm, ut definivit œcumenicum Concilium Tridentinum, tenetur confiteri.

5. Primam Missam celebraturus Sacerdos non ante id facere permittatur, quàm prius generales & speciales rubricas & ritum celebrandi Missam tam privatam quàm solemnem secundum præscriptum Missalis Romani diligenter perlegerit, atque sacris Missæ ritibus & cœrimonijs ab